

PORUCHY INTELIGENCE

INTELEKT X INTELIGENCE

- intelligence
 - všeobecná schopnost orientovat se správně v nové situaci a najít originální způsob řešení úkolů a problémů, které život nebo modelové požadavky kladou
- intelekt
 - schopnost operovat správně s obecnými a abstraktními pojmy podle logických zákonů, tvořit pravdivé soudy a usuzováním dojít k novým poznatkům, popřípadě korigovat staré

INTELEKT – OBECNÉ POZNÁMKY

- intelekt odráží rozumové schopnosti
 - usuzování, správné užívání naučeného, pochopení situace a správné reagování, schopnost řešit úkoly
- struktura intelektu
 - intelekt je souborná složka psychiky, podmíněná několika funkcemi – ty tvoří jeho strukturu
 - abstraktní myšlení
 - slovní pohotovost (fluence...)
 - paměť a zásoba vědomostí, zkušeností
 - struktura osobnosti, volní složky a motivace

INTELLIGENCE

- vrozená schopnost rozpoznat situaci, porozumět jí a nejvhodněji ji řešit v co nejkratším čase
- vrozený základ
- intelligence
 - abstraktní
 - verbální a symbolické operace
 - mechanická
 - schopnost operování s předměty
 - sociální
 - schopnost komunikovat s lidmi

PORUCHY INTELEKTU

- mentální retardace
 - nedostatečný rozvoj intelektu
 - vrozená nebo získaná v raném věku
 - příčiny hereditární, metabolické, prenatální vývojové faktory, perinatální nebo postnatální poškození v prvních 2 letech života
- demence
 - rozvoj poté, co již byl intelekt vyvinut, tj. sekundární pokles intelektu
 - vznik po 2. roce života

MENTÁLNÍ RETARDACE

- inteligenční kvocient:

$$IQ = (\text{mentální věk} : \text{kalendářní věk}) \times 100$$

- lehká MR (69-50) – dříve debilita
 - vychovatelnost a vzdělavatelnost ve speciálních školách
 - v normálních školách s obtížemi
 - mohou vykonávat méně kvalifikovanou či nekvalifikovanou práci, vesměs manuálního charakteru
 - potřebují sociální i emoční podporu
 - schopni samostatného života, vhodnější ve skupinách nebo pod dohledem

- středně těžká MR (49-35) – dříve imbecilita
 - vychovatelnost, ale nevzdělavatelnost
 - nebývají schopni samostatného života (rodina, ústav)
 - za vnější pomoci se dokážou o sebe částečně postarat, někteří jsou zaměstnatelní v chráněných dílnách při velmi jednoduchých činnostech
 - řeč bývá primitivní s agramatismy, artikulace méně zřetelná
 - eretická forma
 - dráždivost, neklid s prvky agresivity
 - torpidní forma
 - nezájem, netečnost, pasivita

- těžká (34-20) – dříve idiocie
 - k poruchám intelektu se přidávají poruchy motoriky
 - stereotypní kývavé pohyby
 - řeč extrémně chudá
 - chybí samostatnost – při jídle, oblékání, hygieně
 - potřeba stálého dohledu - nejčastěji pobyt v ústavu
 - eretická a torpidní forma
- hluboká MR (IQ pod 20) – dříve vegetativní idiotie
 - většinou spojena s imobilitou a inkontinencí
 - musí být krmeni
 - komunikace na nejnižší úrovni
 - častá komorbidita poruch hybnosti, smyslová poškození

- slaboduchost – mírná duševní zaostalost
 - přechodné pásmo mezi normou, resp. jejím podprůměrem a MR (IQ 80-70)
 - jsou vzdělavatelni v normálních školách – slabé výsledky
 - intelektuálně nenáročná povolání nevyžadující změny a samostatné rozhodování
 - současná klasifikace tento pojem nepoužívá
 - etiologicky – výrazně podprůměrný intelekt nepodmíněný chorobně nebo vliv chorobného mechanismu v menší intenzitě

- nerovnoměrné snížení mentálních schopností – tzv. syndrom idiot savant
 - některé mentální schopnosti enormně rozvinuté (MR autističtí jedinci)
- termín pitoreskní blb
 - mírně slabomyslný, čte noviny sleduje TV, ...papouškuje ve společnosti, co slyší a budí tak dojem vzdělaného, inteligentního a orientovaného člověka
 - spíš porucha osobnosti než inteligence

LÉČBA MENTÁLNÍ RETARDACE

- léčba příčiny - metabolické
- symptomatická terapie
 - poruchy chování, eretické formy...
- ošetrovatelská a sociální péče

DEMENCE

- etiologie
 - degenerativní poruchy, vaskulární příčiny, metabolické, toxické, infekční vlivy
- reverzibilita X ireverzibilita
- kortikální X subkortikální
- snížení dříve vyšší úrovně inteligence
- po druhém roce věku

LÉČBA DEMENCÍ

- terapie vyvolávajících příčin
- farmakoterapie
 - kognitivního deficitu
 - nootropika, vazodilatancia,
 - behaviorální a psychologické příznaky
 - antidepresiva, antipsychotika
- režimová, ošetrovatelská a sociální péče

PSEUDODEMENCE

- příčina není organického původu, důvodem je psychogenní nebo jiná duševní porucha
- v náročných životních situacích, u histriónských osobností
- může jít i o účelovou reaktivitu
- projevuje se inadekvátním chováním imitujícím snížený intelekt
- ovlivnitelná psychoterapeuticky nebo farmakoterapií

SOCIÁLNÍ ZANEDBANOST

- nejde o porušení CNS
- důsledek nedostatku výchovných a výukových podnětů – rozumové opoždění
- může při intenzivním působení dojít ke kompenzaci opoždění, většinou ne do normálu
- vlčí děti
 - psychická deprivace – nedostatek psychických podnětů v dětském věku

VYŠETŘENÍ INTELEKTU

- klinicky – orientačně
 - školní vědomosti, početní úlohy, zobecňování (podobnosti), logické myšlení (přísloví)
- psychologické testy
 - globální zkoušky
 - intelekt jako celek – Wechslerův test WAIS III
 - analytické zkoušky
 - složky intelektu
 - performační, neverbální zkoušky
 - Ravenovy matrice